

Opłacalność obniżania stawek amortyzacji w przedsiębiorstwie

Wstęp

Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych jest formą wliczenia w koszty uzyskania przychodów wydatków poniesionych przy ich nabyciu w sposób uwzględniający, że zużywają się one stopniowo, a nie jednorazowo tak jak np. materiały, i biorą udział w powtarzających się procesach produkcyjnych towarów i usług, przenosząc za każdym razem część swojej wartości na wyroby gotowe czy sprzedane usługi. Oznacza to, że kwoty uznane za koszty uzyskania przychodów w formie odpisów amortyzacyjnych pozostają w stałej relacji do wartości amortyzowanego środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej [Wyrok NSA, 2001].

Amortyzacja spełnia trzy główne funkcje [Szyszko, Szczepański, 2003, s. 114]:

- umorzeniową, która polega na korekcie wartości początkowej środka trwałego przez uwzględnienie zużycia fizycznego i ekonomicznego,
- finansową, która polega na gromadzeniu funduszy pieniężnych przeznaczonych na reprodukcję środków trwałych,
- kosztową, która polega na obciążeniu kosztów przedsiębiorstwa kwotą obliczonej amortyzacji.

Celem rozważań prowadzonych w niniejszym artykule jest analiza funkcji kosztowej amortyzacji, w wyniku której autorka podejmie próbę wykazania, że obniżanie stawek amortyzacji wpływa na minimalizację obciążeń z tytułu podatku dochodowego. Funkcję kosztową amortyzacji można rozpatrywać w kontekście strategii kosztowych [Ickiewicz, 2009, s. 148] realizowanych przez przedsiębiorców, które w uproszczeniu można podzielić na strategię wysokich lub niskich kosztów. Autorka w toku analizy podjęła próbę wykazania, że wykorzystanie przez przedsiębior-

* Dr, Katedra Finansów Przedsiębiorstwa, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, Instytut Finansów, Szkoła Główna Handlowa, joanna.szlezak@sgh.waw.pl

ców strategii niskich kosztów przy zastosowaniu amortyzacji staje się coraz bardziej powszechne, ponieważ umożliwia dokonywanie odliczeń od dochodu, których nie można byłoby odliczyć w sytuacji realizowania strategii wysokich kosztów czy też maksymalizowanie innych niż amortyzacja kosztów uzyskania przychodów.

1. Amortyzacja w polityce kosztowej przedsiębiorstwa

Odpisy amortyzacyjne stanowią istotny element polityki kosztowej przedsiębiorstwa, a także tzw. nadwyżkę finansową, która zależy nie tylko od zysku netto, ale także od odpisów amortyzacyjnych. Z kolei nadwyżka finansowa jest czynnikiem określającym efektywność inwestycji [Szyszko, Szczepański, 2003, s. 435]. Poprzez odpowiednią politykę w zakresie amortyzacji przedsiębiorca może więc kształtować efektywność inwestycji.

Amortyzacja podatkowa jest narzędziem optymalizacji podatkowej, ponieważ umożliwia kształtowanie kosztów na pożądanym przez podatnika poziomie. Kreując koszty, podatnik nie ponosi żadnych wydatków (poza tymi, które poniósł w momencie zakupu składnika majątkowego podlegającego amortyzacji). Metody amortyzacji, a także możliwości podwyższania i obniżania stawek powinny stanowić instrument zarządzania podatkami. Przyjęta w przedsiębiorstwie polityka amortyzacji uwzględniająca strukturę i wielkość przychodów w danym okresie może się przyczynić do minimalizacji obciążenia podatkowego. Przykładowo, jeśli podatnik w pewnym okresie generuje relatywnie niskie przychody, nie powinien zwiększać kosztów amortyzacji, ponieważ to może doprowadzić do wystąpienia straty, której odliczenie jest ograniczone w czasie. Istnieje więc ryzyko, że w ustawowym terminie nie zdąży rozliczyć straty podatkowej. Z kolei, jeśli planowany jest wzrost przychodów, zasadne wydaje się zwiększanie kosztów amortyzacji, co spowoduje obniżenie dochodu i tym samym podatku.

Podjmując decyzję o amortyzacji składnika majątkowego, podatnik powinien wziąć pod uwagę m.in.:

- okres użytkowania składnika,
- dostępne metody amortyzacji,
- możliwość podwyższania i obniżania stawek amortyzacji.

W kontekście polityki amortyzacji, z punktu widzenia optymalizacji podatkowej, istotne jest przede wszystkim określenie wielkości przewi-

dywanych przychodów z działalności gospodarczej i innych niż amortyzacja kosztów (podatkowych), a także odliczeń od dochodu, podatku. Istotna jest także analiza przepisów dotyczących amortyzacji podatkowej, w tym przede wszystkim możliwości i ograniczeń w naliczaniu odpisów amortyzacyjnych.

Obniżanie stawek amortyzacji jest tożsame z generowaniem niższych kosztów uzyskania przychodów z tytułu zużywania się składników majątkowych. Działanie to nie wiąże się z ryzykiem bezpowrotnej utraty kosztu w postaci amortyzacji, ponieważ jest jedynie czasowe i w praktyce oznacza wydłużenie amortyzacji składnika majątkowego.

Działanie polegające na obniżaniu stawek amortyzacji ma na celu wygenerowanie wyższego dochodu. Dochód ten z kolei służy określonym celom. Przykładem może być potrzeba uzyskania kredytu, w przypadku którego przedsiębiorca jest zobowiązany wykazać zdolność kredytową mierzoną najczęściej wielkością dochodu. Na gruncie podatków dochodowych wykazanie wyższego dochodu oznacza wyższy podatek należny. Z drugiej jednak strony umożliwia dokonywanie odliczeń, np. od dochodu. Ten aspekt jest szczególnie istotny w przypadku rozliczenia straty podatkowej.

W ostatnim czasie obniżenie stawek amortyzacji wykorzystywane jest do zoptymalizowania kosztów z tytułu nabycia samochodów osobowych wykorzystywanych w działalności gospodarczej. Wynika to przede wszystkim z ograniczeń w amortyzowaniu takich składników majątkowych.

2. Obniżanie stawek amortyzacji w świetle podatków dochodowych

Zasady amortyzacji podatkowej zostały opisane w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych [Ustawa, 1992] i ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych [Ustawa, 1991]¹. Zgodnie z art. 22a u.p.d.o.f., amortyzacji podlegają, co do zasady, stanowiące własność lub współwłasność podatnika, nabyte lub wytworzone we własnym zakresie, kompletne i zdatne do użytku w dniu przyjęcia do używania:

¹ W dalszej części artykułu autorka odwołuje się wyłącznie do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

- budowle, budynki oraz lokale będące odrębną własnością,
- maszyny, urządzenia i środki transportu,
- inne przedmioty.

W tym przypadku istotny jest jednak okres ich używania. Amortyzacji podlegają bowiem tylko te składniki majątkowe, których przewidywany okres używania jest dłuższy niż rok i które są wykorzystywane przez podatnika na potrzeby związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą albo oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu.

Amortyzacji podlegają również niezależnie od przewidywanego okresu używania m.in.:

- przyjęte do używania inwestycje w obcych środkach trwałych,
- budynki i budowle wybudowane na cudzym gruncie,
- składniki majątku niestanowiące własności lub współwłasności podatnika, wykorzystywane przez niego na potrzeby związane z prowadzoną działalnością na podstawie leasingu finansowego.

Podatnik może także amortyzować prawa majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, takie jak spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, autorskie lub pokrewne prawa majątkowe czy też licencje.

Istnieją także składniki majątkowe, których ustawa zabrania amortyzować. Są to m.in. grunty i prawa wieczystego użytkowania gruntów czy dzieła sztuki i eksponaty muzealne (art. 22c u.p.d.o.f.).

W świetle art. 22i ust. 5 u.p.d.o.f., podatnicy mogą obniżać podane w wykazie stawek amortyzacyjnych stawki dla poszczególnych środków trwałych. Dokonując obniżenia stawki, podatnik nie musi podawać przyczyny obniżki czy też powoływać się na jakieś szczególne okoliczności. Nie istnieje też obowiązek informowania organów podatkowych o obniżeniu stawek amortyzacyjnych. Możliwość obniżania stawek nie jest uwarunkowana wystąpieniem jakichkolwiek okoliczności. Taką decyzję podejmuje podatnik.

Obniżenie stawek jest możliwe tylko w przypadku tych środków trwałych², w stosunku do których zastosowanie mają stawki z wykazu. Będą to więc, co do zasady, środki trwałe amortyzowane liniowo. Nie

² Podatnik nie może zastosować obniżenia stawek w odniesieniu do wartości niematerialnych i prawnych, por. szerzej: [Mazur, 2012, s. 211].

można więc obniżać stawek, gdy środek trwały amortyzowany jest degressywnie bądź metodą indywidualną³. Metoda degressywna zakłada jednak przejście na metodę liniową w sytuacji, gdy odpis degressywny miałby być niższy od odpisu liniowego. Zastosowanie odpisu liniowego (stawek z wykazu) umożliwi w takiej sytuacji obniżenie stawki [Interpretacja, 2011].

Zmiany stawki dokonuje się (art. 22i ust. 5 u.p.d.o.f.):

- począwszy od miesiąca, w którym środki te zostały wprowadzone do ewidencji, albo
- od pierwszego miesiąca każdego następnego roku podatkowego.

W praktyce sytuacja może być skomplikowana, kiedy odpisów dokonuje się w okresach kwartalnych lub rocznych. Z wyjaśnień organów podatkowych wynika, że jeżeli środki trwale zostały wprowadzone do ewidencji w latach poprzednich, to w danym roku podatkowym obniżenie stawki amortyzacyjnej może nastąpić nie później niż w momencie dokonania pierwszego odpisu w danym roku podatkowych, a więc przy amortyzacji dokonywanej miesięcznie — w styczniu, przy amortyzacji dokonywanej kwartalnie — na koniec pierwszego kwartału, na koniec roku — w przypadku amortyzacji dokonywanej jednorazowo na koniec roku podatkowego [Interpretacja, 2008; Interpretacja, 2011].

Teoretycznie nie ma dolnej granicy obniżonej stawki. W zasadzie można więc dokonać obniżenia stawki nawet do zera⁴. W ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych nie ma przepisów uszczegółwiających zakres obniżenia stawek. Można więc obniżyć stawkę jednego środka trwałego tego samego rodzaju albo wszystkich. Decyzja należy do podatnika.

Obniżenie stawki amortyzacji spowoduje, że jej koszty będą niższe, zatem dochód do opodatkowania — wyższy. Są jednak takie sytuacje, w których wyższy dochód będzie skutkować korzyściami podatkowymi. Należy do nich zaliczyć: nierozliczoną stratę z lat poprzednich, opodatkowanie przychodu z działalności gospodarczej przy zastosowaniu ryczałtu od przychodu ewidencjonowanego oraz zbycie samochodu osobowego.

³ Zgodnie z orzecznictwem [Wyrok NSA, 2003] stosowanie indywidualnej stawki dla używanych środków trwałych jest inną metodą amortyzacji niż dokonywanie odpisów liniowo.

⁴ Por. szerzej: [Interpretacja, 2008], a także [Pacyna, 2007, s. 294].

3. Nierozliczona strata z lat poprzednich

Sytuacją, w której obniżenie stawek z wykazu jest zasadne, stanowi okresowe ponoszenie wysokich kosztów (innych niż te wynikające z odpisów amortyzacyjnych), a także wystąpienie straty podatkowej [Jamróży, Kudert, 2013, s. 172]. Ustawodawca ograniczył rozliczanie straty podatkowej, co do czasu i wysokości samego odliczenia. Zgodnie z art. 9 ust. 3 u.p.d.o.f., o wysokość straty ze źródła przychodów poniesionej w roku podatkowym można obniżyć dochód uzyskany z tego źródła w najbliższych kolejno następujących po sobie 5 latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty. To oznacza, że jeśli podatnik generuje relatywnie wysoki dochód, odliczy stratę w ciągu 2 lat (50% w 1. roku po roku poniesienia straty i 50% w 2. roku). Jeżeli jednak podatnik wykazuje dochody znacznie poniżej progu maksymalnego odliczenia, niebezpieczeństwo rozliczenia straty w niepełnej wysokości w ciągu 5 lat może być znaczne.

W takiej właśnie sytuacji warto rozważyć obniżenie stawek amortyzacji. Obniżenie stawek amortyzacji poszczególnych (wybranych lub wszystkich) środków trwałych nie wpływa na wielkość lub ograniczenie działalności operacyjnej. Będzie skutkowało jedynie zwiększeniem dochodu, od którego można odliczyć część straty. Tym sposobem przedsiębiorca „uratuje” stratę, której odliczenie, w przypadku pozostawienia stawek na poziomie stawek z wykazu, w kolejnych latach byłoby niemożliwe (por. przykład). Po rozliczeniu straty podatkowej w kolejnych latach podatnik może powrócić do stawek określonych w wykazie, pamiętając jednak, że nie może ich przekroczyć [Wojtasik, 2007, s. 75]. Tym sposobem wydłuży się okres amortyzacji środków trwałych, w stosunku do których stawka została obniżona.

Przykład

Podatnik (osoba fizyczna), którego dochód opodatkowany jest przy zastosowaniu stawki liniowej (19%) poniósł w 2009 r. stratę podatkową w wysokości 100 tys. zł. Część straty została odliczona w latach 2010-2012. Przewidywany do osiągnięcia dochód w latach 2013-2014 wyniesie 10 tys. zł w każdym roku. Dochód w tej wysokości jest niewystarczający do pełnego rozliczenia straty podatkowej (por. tablica 1). Tym sposobem podatnik straci możliwość obniżenia podatku o kwotę 5 700 zł. W celu pełnego rozliczenia straty podatnik powinien obniżyć stawki amortyzacji

w latach 2013 i 2014, dzięki czemu wykaże dochód na pożądanym przez niego poziomie i tym samym będzie w stanie rozliczyć całą stratę podatkową (por. tablica 2).

Tablica 1. Strata podatkowa a stawka amortyzacji z wykazu

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochód	20 000	20 000	10 000	10 000	10 000
Strata podlegająca odliczeniu	20 000	20 000	10 000	10 000	10 000
Łączne odliczenie straty w ciągu 5 lat (a)	70 000 zł				
Oszczędność podatkowa – 19% × (a)	13 300 zł				
Maksymalna oszczędność podatkowa – 19% × kwota straty	19 000 zł				
Kwota niewykorzystanej korzyści podatkowej (c) – (b)	5 700 zł				

Źródło: Opracowanie własne.

Tablica 2. Strata podatkowa a obniżona stawka amortyzacji

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochód	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Strata podlegająca odliczeniu	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Łączne odliczenie straty w ciągu 5 lat (a)	100 000 zł				
Oszczędność podatkowa – 19% × (a)	19 000 zł				
Maksymalna oszczędność podatkowa – 19% × kwota straty	19 000 zł				
Kwota niewykorzystanej korzyści podatkowej (c) – (b)	0 zł				

Źródło: Opracowanie własne.

4. Amortyzacja a ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Drugi przypadek, w którym warto rozważyć obniżenie stawek amortyzacji, to sytuacja, gdy podatnik opodatkowany ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych zamierza zmienić formę opodatkowania na

zasady ogólne. Opodatkowaniu podlega u niego przychód, a więc ponoszone koszty działalności nie mogą być brane pod uwagę przy ustalaniu podatku. Niemniej jednak podatnik taki jest zobowiązany prowadzić wykaz środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych [Ustawa, 1998]. W wykazie tym ma on obowiązek ująć m.in. wartość początkową i stawkę amortyzacji środka trwałego [Rozporządzenie, 2002]. Z kolei w razie zmiany formy opodatkowania na zasady ogólne podatnik taki ma obowiązek uwzględnić odpisy przypadające na okres opodatkowania w formie podatku zryczałtowanego (art. 22n ust. 5 u.p.d.o.f.).

Pozostawienie stawek amortyzacji na poziomie wynikającym z wykazu oznacza, że podatnik rozlicza relatywnie wysoki koszt, który nigdy kosztem w ujęciu podatkowym nie będzie. Podatnik opodatkowany na zasadzie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych nie może bowiem uwzględniać kosztów w rachunku podatkowym.

Z punktu widzenia optymalizacji podatkowej, warto więc obniżyć stawki amortyzacji i „zachować” ten koszt na czas, kiedy podatnik będzie mógł go uwzględnić przy ustalaniu podatku dochodowego. Jeśli więc podatnik opodatkowany na zasadach ryczałtu zamierza zmienić formę opodatkowania na zasady ogólne, zasadne jest obniżenie stawek amortyzacji w okresie opodatkowania na zasadach, które uniemożliwiają rozliczenie kosztów podatkowych.

5. Optymalizacja kosztów uzyskania przychodu przy zbyciu samochodu osobowego

Trzecia sytuacja, w której obniżenie stawek amortyzacji jest opłacalne, dotyczy zbycia „drogiego” samochodu osobowego⁵ stanowiącego środek trwały w przedsiębiorstwie. Na gruncie podatków dochodowych istnieją ograniczenia związane z uwzględnianiem w kosztach podatkowych wydatków poniesionych w związku z zakupem i użytkowaniem samochodów osobowych, szczególnie tych o znacznej wartości. W świetle art. 23 ust. 1 pkt 4 u.p.d.o.f. nie uważa się za koszty uzyskania przychodów odpisów z tytułu zużycia samochodu osobowego, dokonywanych według zasad określonych w art. 22a-22o, w części ustalonej od wartości samochodu przewyższającej równowartość 20 tys. euro przeliczonej na złote według kursu średniego euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski

⁵ Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 [Ustawa, 2011] oraz art. 5a [Ustawa, 1991].

z dnia przekazania samochodu do używania. Ograniczenie wynikające z art. 23 ust. 1 pkt 4 u.p.d.o.f. sprawia, że im droższe auto osobowe nabyte podatnik, tym niższy (relatywny) będzie koszt uzyskania przychodów z tytułu odpisów amortyzacyjnych.

W związku z generowaniem kosztów podatkowych istotny staje się także moment sprzedaży takiego samochodu. Co do zasady w momencie sprzedaży takiego auta do kosztów podatkowych podatnik zaliczy nieumorzoną część jego wartości początkowej. Kosztem uzyskania przychodu jest bowiem różnica między wartością początkową środka trwałego a sumą dokonanych odpisów amortyzacyjnych (art. 23 ust. 1 pkt 1 lit. b u.p.d.o.f.). Na sumę odpisów amortyzacyjnych składają się zarówno odpisy amortyzacyjne zaliczone do kosztów uzyskania przychodu, jak i te niestanowiące kosztów podatkowych, o których mowa w art. 22h ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.f. Kosztem uzyskania przychodu w przypadku zbycia samochodu osobowego będzie zatem wartość początkowa tego samochodu pomniejszona o dokonane odpisy amortyzacyjne (zarówno stanowiące koszt uzyskania przychodu, jak i niestanowiące kosztu uzyskania przychodu) [Interpretacja, 2010].

Im szybciej więc samochód zostanie sprzedany, tym wyższe koszty uzyskania przychodu wygeneruje podatnik. Z art. 23 ust. 1 pkt 4 u.p.d.o.f. wynika, że ograniczenie w zakresie zaliczania do kosztów uzyskania przychodów odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu użytkowania auta. Nie ma ono zastosowania przy określeniu kosztu w momencie zbywania samochodu. Jeśli podatnik dąży do wykazania możliwie najwyższych kosztów uzyskania przychodów przy zbyciu samochodu warto rozważyć obniżenie stawki amortyzacji. Działanie to spowoduje wydłużenie okresu amortyzacji. Nie oznacza jednak, że podatnik zobowiązany będzie użytkować auto przez okres dłuższy. Obniżona stawka amortyzacji spowoduje jedynie zmianę struktury kosztów z tytułu amortyzacji i w rezultacie pozwoli wykazać koszty znacznie wyższe w stosunku do sytuacji, w której samochód byłby amortyzowany przy zastosowaniu stawki podstawowej.

Przykład

Podatnik nabył samochód osobowy. Wartość początkowa tego samochodu (cena nabycia pomniejszona o odliczony VAT) wynosi 200 000 zł. W dniu oddania samochodu do używania średni kurs euro ogłoszony przez Narodowy Bank Polski wynosił 4 zł. Kwota 20 000 euro przeliczona

Tablica 3. Amortyzacja samochodu przy zastosowaniu stawki 20%

Wp: 200 000 zł	I rok użytkowania	II rok użytkowania	III rok użytkowania	Sprzedaż
Odpis amortyzacyjny	40 000 zł	40 000 zł	40 000 zł	–
Odpis amortyzacyjny rozliczony w kosztach uzyskania przychodów	16 000 zł	16 000 zł	16 000 zł	–
Koszt uzyskania przychodów w momencie sprzedaży: Wp- (a)	–	–	–	80 000 zł
Łączny koszt z tytułu użytkowania i sprzedaży zaliczony do kosztów uzyskania przychodu: (b) + (c)	128 000 zł			

Źródło: Opracowanie własne.

na złote wynosi więc 80 000 zł. Podatnik zamierza sprzedać samochód po 3 latach. Rozkład i wysokość kosztów uzyskania przychodu z tytułu amortyzacji oraz z tytułu sprzedaży auta zależy od stawki amortyzacji (por. tablice 3 i 4).

Wariant pierwszy: amortyzacja według stawki 20%

Amortyzacja od wartości początkowej auta wyniesie $200\,000\text{ zł} \times 20\% = 40\,000\text{ zł}$ rocznie. Amortyzacja stanowiąca koszt podatkowy wyniesie $20\,000\text{ euro} \times 4\text{ zł} \times 20\% = 16\,000\text{ zł}$ rocznie.

Wariant drugi: amortyzacja według stawki 1%

Amortyzacja od wartości początkowej auta wyniesie $200\,000\text{ zł} \times 1\% = 2000\text{ zł}$ rocznie. Amortyzacja stanowiąca koszt podatkowy wyniesie $20\,000\text{ euro} \times 4\text{ zł} \times 1\% = 800\text{ zł}$ rocznie.

Z powyższego przykładu jasno wynika, że obniżenie stawki amortyzacji samochodu wpłynie korzystnie na wielkość kosztów uzyskania przychodu, jaką podatnik wykaże w momencie sprzedaży samochodu. Po 3 latach użytkowania auta podatnik, który obniży stawkę amortyzacji do 1%, w sumie zaliczy do kosztów (łącznie z odpisami amortyzacyjnymi dokonywanymi przez 3 lata) 196 400 zł. W pierwszym wariantcie zaliczy jedynie 128 000 zł. Co więcej, użytkowanie samochodu przez cały okres amortyzacji (w tym przypadku przez 5 lat) w jeszcze większym stopniu ograniczy rozliczenie amortyzacji w kosztach podatkowych (80 000 zł) [Interpretacja, 2009; Interpretacja, 2010].

Tablica 4. Amortyzacja samochodu przy zastosowaniu stawki 1%

Wp: 200 000 zł	I rok użytkowania	II rok użytkowania	III rok użytkowania	Sprzedaż
Odpis amortyzacyjny	2 000 zł	2 000 zł	2 000 zł	–
Odpis amortyzacyjny rozliczony w kosztach uzyskania przychodów	800 zł	800 zł	800 zł	–
Koszt uzyskania przychodów w momencie sprzedaży: Wp- (a)	–	–	–	194 000zł
Łączny koszt z tytułu użytkowania i sprzedaży zaliczony do kosztów uzyskania przychodu: (b) + (c)	196 400 zł			

Źródło: Opracowanie własne.

Zakończenie

Wbrew powszechnej opinii, nie zawsze maksymalizacja kosztów wpływa pozytywnie na minimalizację obciążeń podatkowych. Jak wykazano w niniejszym artykule, optymalizacji podatkowej służy obniżenie kosztów amortyzacji.

Obniżenie stawki amortyzacji jest działaniem dozwolonym w świetle ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zakres obniżenia, a także dobór środków trwałych, w stosunku do których stawka amortyzacji ma być obniżona, zależą wyłącznie od podatnika. Ustawodawca nie narzuca żadnych warunków, które należy spełnić, aby obniżenie stawki było skuteczne. Jedyne wymóg związany ze zmianą stawki dotyczy terminów obniżenia. W tym przypadku nie ma dowolności. Ustawodawca dopuszcza możliwość obniżenia jedynie z początkiem każdego roku podatkowego lub w momencie rozpoczynania amortyzacji.

Podstawowym celem obniżania stawek amortyzacji jest umożliwienie wygenerowania w określonym czasie wyższych kosztów (odliczeń), innych niż z tytułu amortyzacji, i przez to zmniejszenie podatku dochodowego. Jest więc działaniem opłacalnym w szczególnych sytuacjach. Sytuacje te dotyczą rozliczeń straty podatkowej, opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych oraz zbycia „drogiego” samochodu osobowego stanowiącego środek trwały przedsiębiorstwa.

Literatura

1. Ickiewicz J. (2009), *Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa.
2. Interpretacja indywidualna z 11 lipca 2008 r., ILPB3/423-226/08-2/EK.
3. Interpretacja indywidualna z 23 lutego 2009 r., IPPB5/423-234/08-2/MŚ.
4. Interpretacja indywidualna z 10 sierpnia 2010 r., IBPBI/1/415-537/10/AP.
5. Interpretacja indywidualna z 4 listopada 2010 r., IPPB1/415-680/10-4/ES.
6. Interpretacja indywidualna z 9 sierpnia 2011 r., ITPB3/423-224a/11/PST.
7. Interpretacja indywidualna z 2 listopada 2011 r., IBPBI/1/423-37/11/ZK.
8. Jamróży M., Kudert S. (2013), *Optymalizacja opodatkowania dochodów przedsiębiorców*, Wolters Kluwer Business, Warszawa.
9. Mazur Ł. (red.) (2012), *Optymalizacja podatkowa*, Wolters Kluwer Business, Warszawa.
10. Pacyna M. (2007), *Amortyzacja Podatkowa środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych*, Polska Akademia Rachunkowości, Warszawa.
11. Rozporządzenie Ministra Finansów z 17 grudnia 2002 r. w sprawie prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, (Dz. U. Nr 219 poz. 1836 ze zm.).
12. Szyszko L., Szczepański J. (red.) (2003), *Finanse przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa.
13. Ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U. Nr 201, poz. 1541 ze zm.
14. Ustawa z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz. U. Nr 54, poz. 654 ze zm.
15. Ustawa z 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, Dz. U. Nr 201, poz. 1541 ze zm.
16. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 102, poz. 585.
17. Wojtasik P. (2007), *Amortyzacja podatkowa środków trwałych*, ODDK, Gdańsk.
18. Wyrok NSA z dnia 6 czerwca 2001 r., III SA 856/00.
19. Wyrok NSA z dnia 27 czerwca 2003 r., I SA/Łd 235/03.

Streszczenie

Odpisy amortyzacyjne stanowią istotny element polityki kosztowej przedsiębiorstwa. Amortyzacja podatkowa jest narzędziem optymalizacji podatkowej, ponieważ umożliwia kształtowanie kosztów na pożądanym przez podatnika po-

ziomie. Metody amortyzacji, a także możliwości podwyższania i obniżania stawek powinny stanowić instrument zarządzania podatkami. Mając do wyboru cztery metody, podatnik powinien wybrać tę, która gwarantuje mu ponoszenie najniższych kosztów podatkowych. Wykazując relatywnie wysokie dochody, podatnik powinien dążyć do ich zminimalizowania przez przyspieszenie amortyzacji, np. wybierając jednorazowy odpis albo metodę degresywną. Przedsiębiorstwa nierentowne, posiadające nierozliczone straty, powinny wykorzystywać instrumenty spowalniające odpisy amortyzacji (amortyzację liniową, obniżenie stawek amortyzacyjnych) po to, aby mieć wystarczający dochód pokrywający nierozliczoną stratę. Celem rozważań prowadzonych w niniejszym artykule jest analiza funkcji kosztowej amortyzacji, w wyniku której autorka podejmie próbę wykazania, że obniżanie stawek amortyzacji wpływa na minimalizację obciążeń z tytułu podatku dochodowego.

Słowa kluczowe

amortyzacja, stawka amortyzacji, optymalizacja podatkowa

Advantages of depreciation rate reduction in enterprise (Summary)

Depreciation write-off is a significant element of cost policy in enterprises. Tax depreciation is a tool of tax optimization because it enables shaping costs on the desired level. Depreciation methods as well as decrease and increase of depreciation rate should constitute a tool of the tax management. Having four methods of depreciation, tax-payer should choose this one which ensures the lowest tax costs. High income justifies accelerated depreciation. On the other hand, unprofitable business with tax losses justifies extending depreciation period (e.g. depreciation rates decrease). The aim of the article is an analysis of cost function of depreciation. The authoress tries to prove that decrease of depreciation rates is advantageous taking into consideration tax minimization.

Keywords

depreciation, depreciation rate, tax optimization

